

Spis treści

Wstęp	11
1. Problematyka ludnościowa Śląska Opolskiego w perspektywie zmian historycznych	17
1.1. Kwestia tożsamości narodowej w regionie	17
1.2. Mniejszość etniczna	20
2. Zmiany stosunków ludnościowych na Śląsku Opolskim od 1945 r.	26
2.1. Śląsk Opolski przed II wojną światową i w 1945 roku	26
2.2. Sytuacja ludności po wkroczeniu na Śląsk Armii Czerwonej	31
2.3. Zmiany demograficzne w pierwszym okresie po wojnie. Powroty, osadnictwo, weryfikacja, wysiedlenia (1945–1950)	33
2.4. Niekontrolowany napływ ludności na Śląsk oraz ewakuacja Polaków z Kresów Wschodnich zaanektowanych przez Związek Sowiecki	41
2.5. Integracyjna rola Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim	47
2.6. Migracje ze Śląska Opolskiego do Niemiec w opracowaniach polskich i niemieckich	54
2.7. Historyczny kontekst zmian w strukturze społecznej	60
3. Polityka edukacyjna w PRL	64
3.1. Uwarunkowania ustrojowe systemu oświaty	64
3.2. Cele i funkcje edukacji w państwie socjalistycznym	71
3.3. Prawo do nauki według Konstytucji PRL	75
3.4. Zasada równości szans w dostępie do kształcenia w oczekiwaniach i w praktyce PRL	76
4. Edukacja na Śląsku Opolskim	78
4.1. Uwarunkowania demograficzne systemu edukacji	78
4.2. Tendencje kształcenia na Śląsku Opolskim	81
4.3. Historyczne dziedzictwo edukacyjne	81
4.4. Stosunek Ślązaków do nauki i wykształcenia	91
4.5. Odbudowa i przebudowa systemu szkolnego	92
4.6. Ewolucja kierunków kształcenia	98
4.7. Zmiany w strukturze społecznej pod wpływem edukacji	100
5. Etapy i formy demokracji w edukacji. Porównanie międzynarodowe	104

5.1. Szkolnictwo mniejszościowe w pacach komisji sejmowej	104
5.2. Wielokulturowość jako wyraz demokratyzacji w praktyce innych krajów. Geneza pojęcia	109
5.3. Cechy wychowania wielokulturowego	110
5.4. Wielokulturowość w Kanadzie	112
5.5. Wielokulturowość w USA	113
5.6. Wielokulturowość w Republice Federalnej Niemiec	115
6. Demokratyzacja kraju i jej wpływ na edukację na Śląsku Opolskim w latach 1989–2009	117
6.1. Bariery procesów demokratyzacji	117
6.2. Wpływ demokratyzacji na edukację na Śląsku Opolskim	119
Podsumowanie i wnioski	127
Streszczenia	130
Streszczenie w języku polskim	130
Streszczenie w języku angielskim	132
Streszczenie w języku niemieckim	134
Aneks 1	136
Memoriały	136
Bibliografia	141
Spis tabel	176
Spis rysunków	178
Spis Aneksów	179